

2022. gada 28. februārī.

Pietiks dziedāt svešu dziesmu!

Krievija piekto dienu uzbrūk Ukrainai, taču Latvijas ziņās joprojām skan uzbrucēju, “krievu pasaules” atjaunotāju balss: Ukrainas galvaspilsēta joprojām tiek dēvēta par Kijevu, lielākās pilsētas – par Ļvovu un Harkovu, arī citām pilsētām latviešu valodā palikuši rusificētie nosaukumi. Aicinām Valsts valodas centru pārskatīt savus ieteikumus!

Ukrainas pilsētu nosaukumi latviešu valodā ienākuši laika posmā, kad gan Ukraina, gan Latvija – protams, arī citas tautas, par kurām šobrīd nedzirdam kara ziņās, – bija paverdzinātas Krievijas impērijai, kas tās apzināti pārkrievoja. 1720. gadā ar imperatora pavēli tika aizliegts drukāt un ievest grāmatas ukraiņu valodā; tika slēgtas ukraiņu skolas, Petro Mohilas dibinātajā Kijevas akadēmijā aizliegts studēt ukraiņu valodā, 1780. gadā tika nodedzināta 150 gadus krātā akadēmijas bibliotēka – viena no lielākajām impērijā; 1789. gadā imperatore personiski piedalās “Salīdzinošo visu valodu saraksta” (*Порівняльний словник усіх мов*) izstrādē, kurā ukraiņu valoda tiek pasludināta par poļu ietekmē izķēmotu krievu valodu. Tas pats turpinājās 19. gadsimtā – tika aizliegti ukraiņu rakstnieku darbi, netika ļauts reģistrēt bērnus ar ukraiņu vārdiem utt. No 1900. gada cenzūra tekstos svītvoja tādus vārdus kā “kozaks”, “Ukraina”, “ukraiņu”, “Zaporižja” un citus; 1910. tika slēgtas visas ukraiņu biedrības, izdevniecības u. tml.; 1914. gadā – aizliegta ukraiņu prese, u. t. jpr. Kad Ukraina nokļuva PSRS sastāvā, sākās sistemātiska cīņa pret “ukrainizāciju” – slēgtas skolas, vajāti un nobendēti rakstnieki, pat no ukraiņu alfabēta tika iznīdēts burts r.

Būtu pēdējais laiks apzināties Krievijas koloniālās politikas ietekmi uz mums – dēvējot Ukrainas galvaspilsētu par “Kijevu”, mēs savā valodā stāvam kolonizatora, okupanta un iebrucēja pusē. Ukraiņi šobrīd cīnās par Kijivu, kuru apšauda tie, kuri to vienmēr sauks tikai par “Kijevu”. Jāņem vērā, ka “Kijiva” ir nevis “tuvāk oriģinālajai izrunai”, kā mēdz apgalvot (sk. Andreja Veisberga interviju žurnālam *Ieva*, 2017.06.07), bet gan šā vārda nominatīva forma ukraiņu valodā. Skaņu mija, patskaņiem [o] un [e] slēgtās zilbēs pārtopot par [i], ir ļoti sena, no visām slāvu valodām tikai ukraiņu valodai raksturīga īpatnība, kas saglabājusies arī citos pilsētu nosaukumos: Ļviva, Harkiva, Mikolajiva, Čerņihiva. Brīdī, kad ukraiņi ar savām asinīm aizstāv šīs pilsētas, aicinām Valsts valodas centru steigšus mainīt ieteikumus!

Māra Poļakova, tulkotāja

Dens Dimiņš, tulkotājs

Dace Meiere, tulkotāja

Silvija Brice, tulkotāja

Ieva Lešinska-Geibere, tulkotāja
Maima Grīnberga, tulkotāja
Ingmāra Balode, tulkotāja
Māris Salējs, tulkotājs
Edvīns Raups, tulkotājs
Liāna Langa, dzejniece, publiciste
Anita Rožkalne, literatūrzinātniece
Ilze Jansone, rakstniece
Guna Pitkevica, redaktore
Jānis Elsbergs, tulkotājs
Volodimirs Ivanickis, tulkotājs
Gaida Jablovska, Raiņa un Aspazijas pētniece
Inga Gaile, rakstniece, dzejniece
Laura Dreiže, rakstniece, tulkotāja
Gunita Mežule, tulkotāja
Gunita Lagzdiņa, rakstniece, redaktore
Kristiāna Ābele, mākslas vēsturniece, redaktore
Gundega Repše, rakstniece
Dmitrijs Kuzmins, dzejnieks un atdzejotājs
Bārbala Simsone, literatūrkritiķe
Irēna Auziņa, tulkotāja, redaktore
Inga Žolude, rakstniece
Anna Rancāne, rakstniece
Līga Rozentāle, rakstniece
Ilze Lāce-Verhaeghe, tulkotāja, rakstniece
Ieva Melgalve, tulkotāja, rakstniece
Inta Geile-Sīpolniece, tulkotāja
Iveta Buiķe, publiciste
Lilija Berzinska, rakstniece
Daina Sirmā, dzejniece, skolotāja
Kristīne Ilziņa, dzejniece, literāte
Eva Birzniece, NVO aktīviste
Jānis Vādons, valodnieks, tulkotājs
Arno Jundze, rakstnieks
Andris Akmentiņš, dzejnieks
Inguna Daukste-Silasproģe, literatūrzinātniece
Rita Ruduša, žurnāliste
Evija Gulbe, dzejniece, rakstniece
Inguna Cepīte, rakstniece, grāmatizdevēja
Vilis Lācītis, rakstnieks

Jānis Rokpelnis, dzejnieks
Toms Zariņš, vēsturnieks
Ruta Štelmahere, dzejniece, māksliniece
Arturs Hansons, redaktors
Alīse Nīgale, bērnu grāmatu izdevniecības “Liels un mazs” direktore
Aija Lisovska, rakstniece
Ieva Kolmane, literatūrfilosofo un tulkotāja
Henriks Eliass Zēgners, redaktors
Jana Egle, rakstniece
Inese Paklone, rakstniece un tulkotāja, Latvijas autoru biedrības Akka/Laa izpilddirektore
Lāsma Gaitniece, literatūrkritiķe
Silvija Ģibiete, tulkotāja
Aldis Vēvers, literārais redaktors
Iļja Marija Boļšakovs, publicists
Egīls Venters, rakstnieks
Aiva Birbele, dramaturģe
Eva Mārtuža, rakstniece
Dace Klagiša, tulkotāja
Liene Kalniņa, tulkotāja
Ieva Tazāne, tulkotāja
Dace Strelēvica-Ošiņa, valodniece
Raimonds Ķirķis, dzejnieks
Linda Kusiņa-Šulce, izdevniecības “Latvijas Mediji” redaktore, kultūras žurnāliste
Hermanis Paukšs, rakstnieks, režisors
Karīna Horsta, mākslas vēsturniece, redaktore,
Elīna Līce, dzejniece, mūziķe
Rudīte Kalpiņa, rakstniece, publiciste
Viktorija Prituļaka, tulkotāja
Vilis Kasims, rakstnieks, tulkotājs
Signe Viška, autore, tulkotāja
Elvīra Bloma, dzejniece
Māra Zālīte, rakstniece
Kārlis Vērdiņš, dzejnieks
Dace Vīgante, rakstniece
Anna Auziņa, dzejniece
Māris Bērziņš, rakstnieks
Ieva Viese-Vigula, pētniece
Vents Zvaigzne, redaktors, publicists
Aija Biezaite, tulkotāja
Līna Meļnika, tulkotāja

Oskars Keišs, ornitologs
Laura Auziņa, žurnāliste, ceļotāja
Krista Solovjova, dzejniece un angļu val. pasniedzēja
Madara Skudra, tulkotāja
Vija Laganovska, rakstniece, tulkotāja
Agris Jēkabsons, autors, grāmatu blogeris
Viola Rugāja (Avdoņina), tulkotāja
Andris Bērziņš (Zeibots), dramaturgs, rakstnieks, dzejnieks
Ieva Kalniņa, literatūras vēsturniece, profesore
Elīna Arāja, māksliniece
Diāna Jance, žurnāliste
Ieva Pīgozne, kultūrvēsturniece
Ludmila Pilip, žurnāliste
Milda Klampe, dzejniece, teoloģe, redaktore
Kārlis Arājs, žurnālists
Raimonda Arāja, juriste
Olga Baranova, skolotāja
Armands Vijups, arheologs, vēsturnieks
Lauris Veips, dzejnieks
Emīlija Mežale, valodniecības doktorante
Gunta Siliņa-Jasjukeviča, LU PPMF asociētā profesore
Gunta Pāvola, etnoloģe, tulkotāja, žurnāliste
Liene Kņaze folkloras kopas vadītāja, aktīviste
Jānis Jasjukevičs, fizioterapeits
Santa Silniece, uzņēmēja
Anna Žīgure, rakstniece, tulkotāja
Raivis Bahšteins, žurnālists
Edgars Bērziņš, skolotājs
Inga Ābelīte, izdevniecības redaktore
Ieva Pauloviča, kultūrvēsturniece
Tatjana Bicjutko, LU HZF lektore, pētniece
Anete Simanovska, tulkotāja
Arta Lāce, žurnāliste
Sigita Kušnere, literatūrzinātniece, redaktore
Gunta Saule, tradīciju pētniece, NVO aktīviste
Ieva Rozentāle, tulce un tulkotāja
Anda Ziemele, sertificēta grāmatvede
Arturs Vaišļa, jurists, rakstnieks
Inese Zandere, dzejniece
Inga Ābele, rakstniece

Zane Rozenberga, tulcotāja
Dace Sparāne-Freimane, dzejniece, tulcotāja, redaktore, izdevēja
Ieva Balode, Rakstniekmājas darbiniece
Baiba Holma, LU SZF, docētāja
Evita Lisovska, tulcotāja, biedrības “Mans tautastērps” vadītāja
Lauris Gundars, dramaturgs, rakstnieks
Jolanta Treile, redaktore
Sarma Kļaviņa, valodniece
Ilgonis Bērsons, literatūrzinātnieks
Aivars Madris, dzejnieks, tulcotājs
Inguna Bauere, rakstniece
Austra Gaigala, literatūrtitiķe
Guna Kalniņa, korektore, lektore
Alda Vāczemniece, tulcotāja
Jolanta Pētersone, tulcotāja
Krista Strode, publicitātes analītiķe, tulcotāja
Harijs Vagrants, publicists, žurnālists
Guntis Vāveris, vēsturnieks
Ēriks Hānbergs, rakstnieks un publicists
Zane Bitāne, sinoloģe, tulcotāja

Atsevišķs viedoklis:

Šis aicinājums ir profanācija, kura pakļauj latviešu valodu politiski motivētām izmaiņām. Tas, kas šobrīd notiek Ukrainā, ir briesmīgi, tas ir noziegums pret cilvēci, bet tas nedrīkst būt par iemeslu latviešu valodas kropļošanai! Senslāvu valodā Kijeva rakstās ar “e”. Latgaliski “lauva” ir “ļovs”, nevis “ļivs”. Vēl būtu jāpapēta, kā Haņkovu sauc tās apkārtnes izloksnēs. U.t.t. Lūdzu, būsīm gudrāki!

Ansis Ataols Bērziņš

Linda Lošina, ilustratore

Li